

NATURBASERT SONE

Webinarserie

kl. 11.00-11.45

Lær mer om blågrønne
og naturbaserte løsninger

Foto: Stavanger kommune

The logo for NIVA, consisting of the letters 'NIVA' in a stylized, white, sans-serif font with a small leaf-like flourish at the end of the 'A'.

08.12.2022

Webinarserie åpen for alle:

- Inviterte foredragsholdere fra forskning og forvaltning m.fl.
- Vanligvis ca. en gang i måneden, **torsdager kl.11.00-11:45**
- Info, påmelding, presentasjoner og opptak: www.niva.no/nbs
- Forslag til tema eller andre innspill: nbs@niva.no

#naturbasertsone

Velkommen til Naturbasert Sone!

Dagens tema: Overvannshåndtering og blågrønne løsninger i kommuner

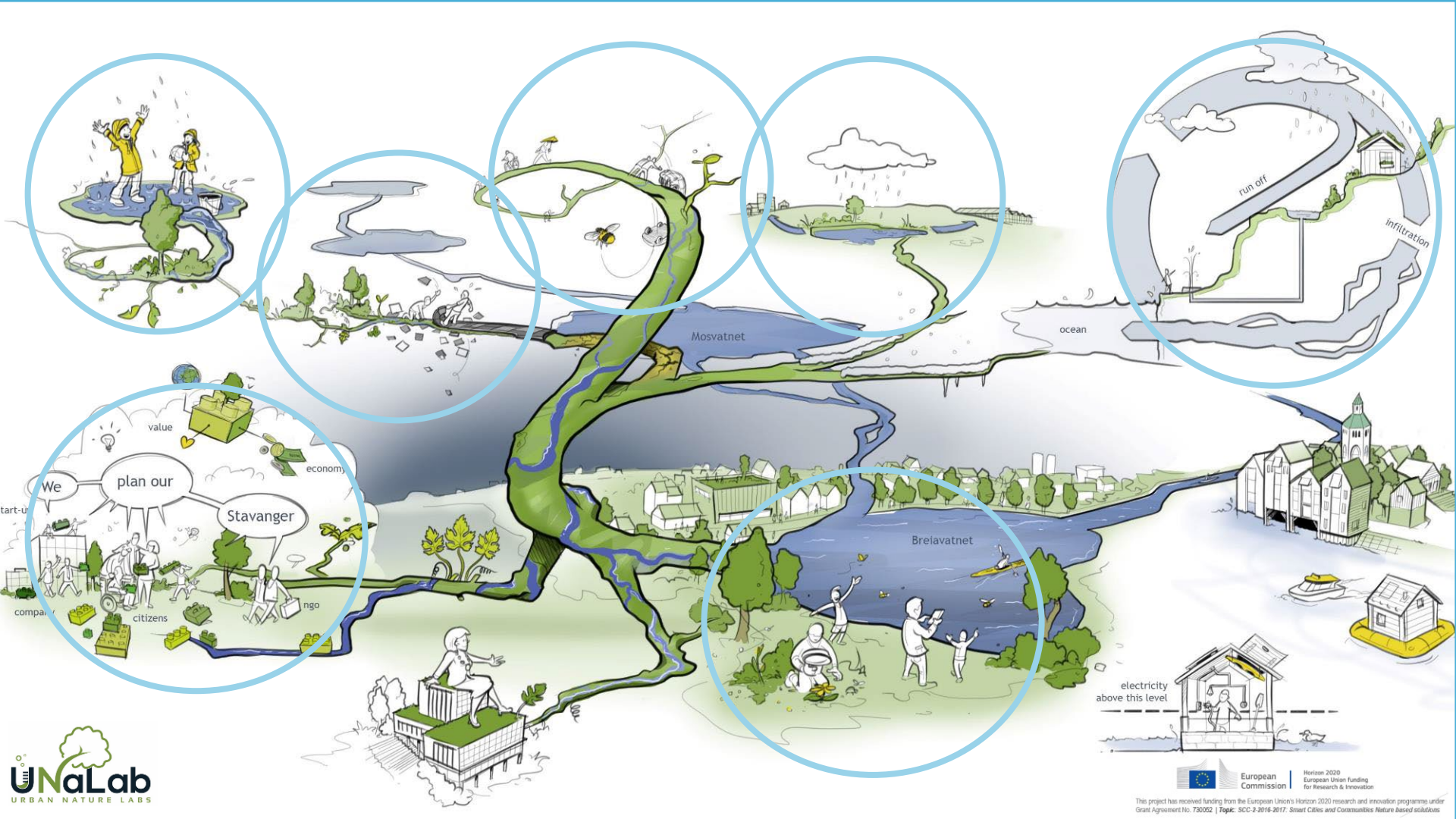
Naturbaserte løsninger og overvannshåndtering - klimatilpasning til det beste for byen

Ingerid Pegg, rådgiver overvann og klimatilpasning

Avdeling for Vann, avløp og renovasjon

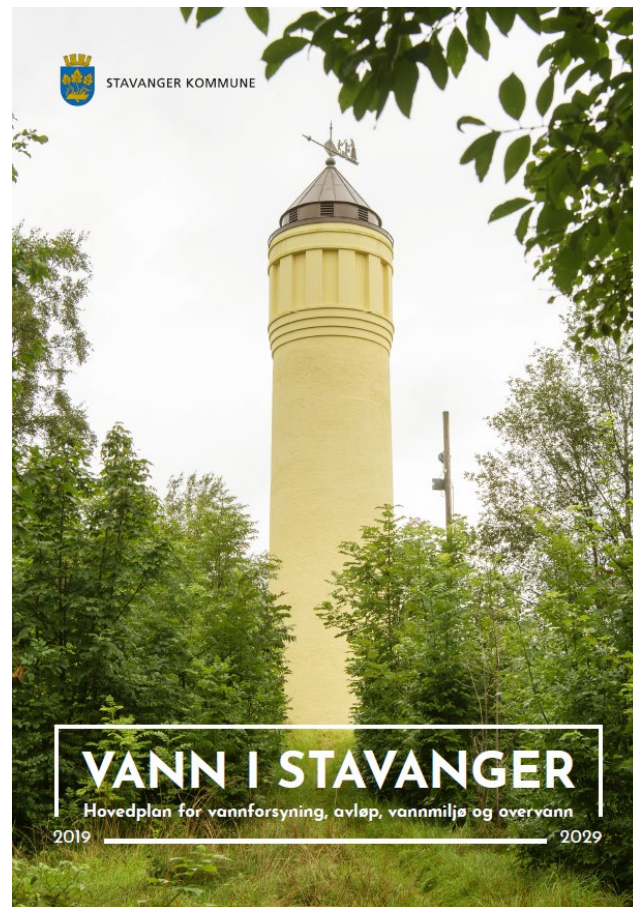

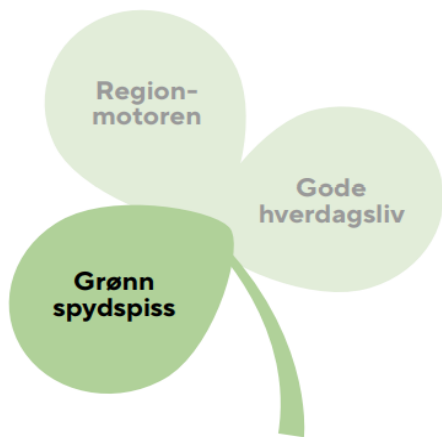
Stavanger
kommune

Stavangers overvannsstrategi

MÅL	STRATEGIER
<p>Overvann håndteres som ressurs <u>Økt bruk av naturbaserte løsninger, vegetasjon og permeable flater for overvannshåndtering.</u></p> <p>Tilstrekkelig kapasitet i ledningsnett Avløpsnettet skal ikke overbelastes ved nedbør tilsvarende 200 l/s*ha.</p> <p>Sikker flomavledning Hverken ekstremnedbør eller svikt og feil-funksjon i ledningsnettet skal medføre uakseptable konsekvenser ved avrenning på overflaten.</p>	<p>Helhetlig tilnærming til overvannshåndtering</p> <p>Tverrfaglig innsats med tydelig sektoransvar</p> <p>Systematisk arbeid for å sikre kapasitet i overvannssystemet</p> <p>Sikre trygg flomavledning i utsatte områder</p>

Stavanger skal være ledende i arbeidet for et klima- og miljøvennlig samfunn

Derfor vil vi...

- legge til rette for et kortreist hverdagsliv
- gjøre det lettere å gå, sykle, reise kollektivt og kjøre utslippsfritt
- styrke samarbeidet med næringslivet og forskning om utvikling av klimasmarte løsninger
- legge til rette for fornybare energiløsninger
- stille klima-, miljø- og etiske krav i alle anskaffelser
- ta i bruk naturbaserte løsninger, inspirert av naturens egne måter å håndtere utfordringer på
- gjøre samfunnet i stand til å håndtere klimaendringene

Stavanger skal ta vare på naturen og sikre naturmangfoldet og kulturlandskapet

Derfor vil vi...

- forvalte sjøarealer på en forutsigbar og bærekraftig måte
- utvikle og ivareta en sammenhengende offentlig grøntstruktur
- være pådriver for bærekraftig drift av landbruksarealer og et sterkt jordvern
- redusere miljøgifter, forurensning og luftforurensning
- legge til rette for deling og gjenbruk

Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpassing

Dato	FOR-2018-09-28-1469
Departement	Kommunal- og distriktdepartementet
Ikrafttredelse	28.09.2018
Sist endret	FOR-2021-12-10-3466 fra 01.01.2022
Endrer	FOR-2009-09-04-1167
Gjelder for	Norge
Hjemmel	LOV-2008-06-27-71 §6-2
Kunngjort	28.09.2018 kl. 15.20
Korttittel	Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpassing

Kapitelloversikt:

1. Formål
2. Virkeområde
3. Klima- og energiplanlegging
4. Klimatilpassing
5. Ikrafttredelse

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 28. september 2018 med hjemmel i lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) § 6-2. Fremmet av Kommunal- og moderniseringsdepartementet.
Endret ved instruks 10. des 2021 nr. 3466 (i kraft 1 jan 2022).

1. Formål

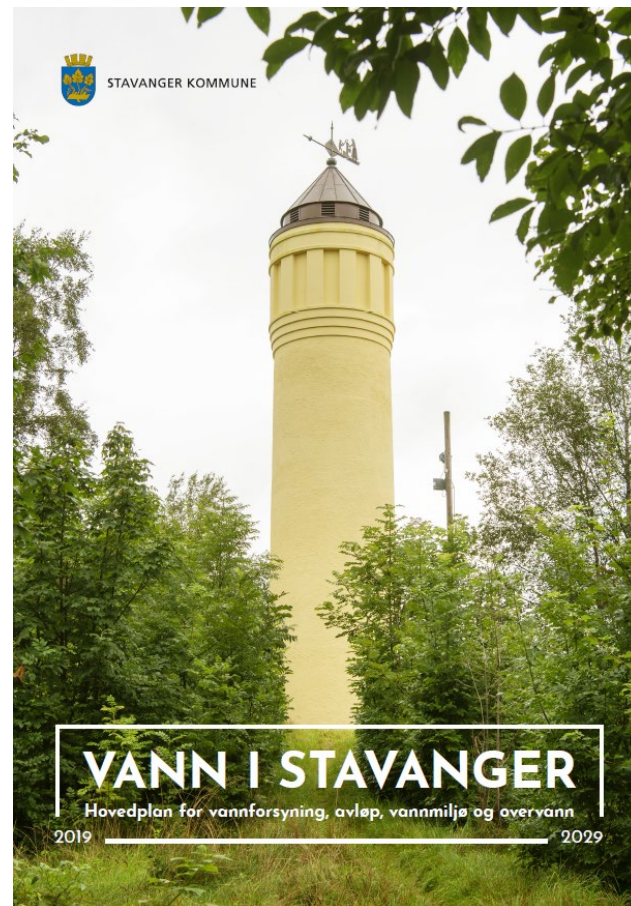
Kommunene, fylkeskommunene og staten skal gjennom planlegging og øvrig myndighets- og virksomhetsutøvelse stimulere til, og bidra til reduksjon av klimagassutslipp, samt økt miljøvennlig

Stavangers overvannsstrategi

MÅL	STRATEGIER
<p>Overvann håndteres som ressurs Økt bruk av naturbaserte løsninger, vegetasjon og permeable flater for overvannshåndtering.</p> <p>Tilstrekkelig kapasitet i ledningsnett Avløpsnettet skal ikke overbelastes ved nedbør tilsvarende 200 l/s*ha.</p> <p>Sikker flomavledning Hverken ekstremnedbør eller svikt og feil-funksjon i ledningsnett skal medføre uakseptable konsekvenser ved avrenning på overflaten.</p>	<p><u>Helhetlig tilnærming til overvannshåndtering</u></p> <p><u>Tverrfaglig innsats med tydelig sektoransvar</u></p> <p>Systematisk arbeid for å sikre kapasitet i overvannssystemet</p> <p>Sikre trygg flomavledning i utsatte områder</p>

Tverrfaglig innsats – samhandling

Overvannsnettverk

Overvannsgruppe for konkrete saker

Felles planmøte/samråd

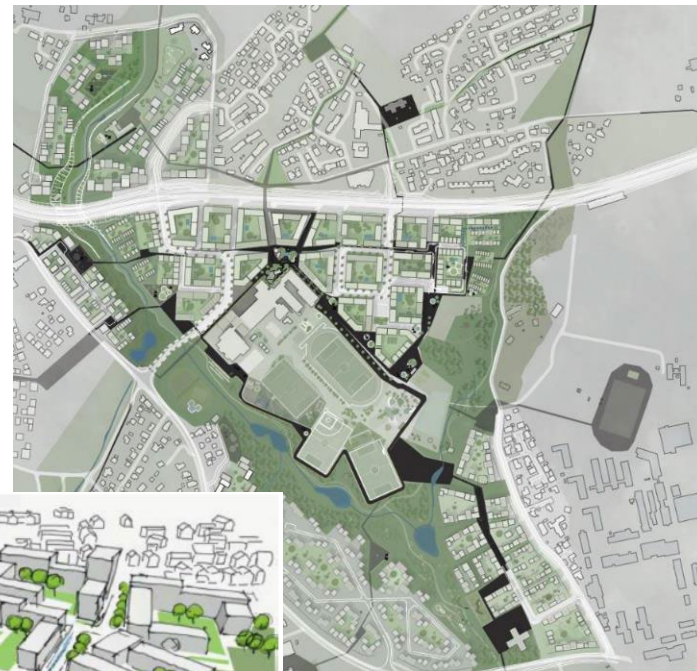

Tverrfaglig innsats – ansvarsavklaring

Ansvar på overvannsområdet er fordelt på flere avdelinger

- VAR-avdelingen
- Idrett og utemiljø (vei, park)
- Samfunnssikkerhet og beredskap
- Planavdeling
- Kommunen som utbygger

Problemstillinger:
Eierskap og drift, flomveier,
tilstrekkelig naturbaserte løsninger

Kunnskapsdeling, kompetanseheving og samarbeid

European
Commission

Horizon 2020
European Union funding
for Research & Innovation

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under Grant Agreement No. 730052 | Topic: SCC-2-2016-2017: Smart Cities and Communities Nature based solutions

Bærekraftsanalyse av klimatilpasningstiltak - BKT

Prosjektleder: Stavanger kommune (Hugo Kind)
Prosjektleder: SINTEF (Maria Barrio)

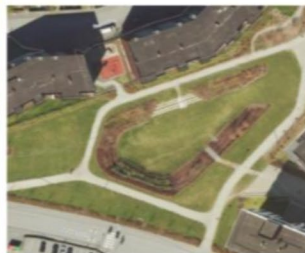
Sept. 2021 – Aug. 2024

Teknologi for et bedre samfunn

Helhetlig tilnærming til overvannshåndtering – Naturbaserte løsninger i Stavanger

Naturbaserte løsninger og overvannsprosjekter i Stavanger
- en eksempelsamling

Naturbaserte løsninger i Stavanger

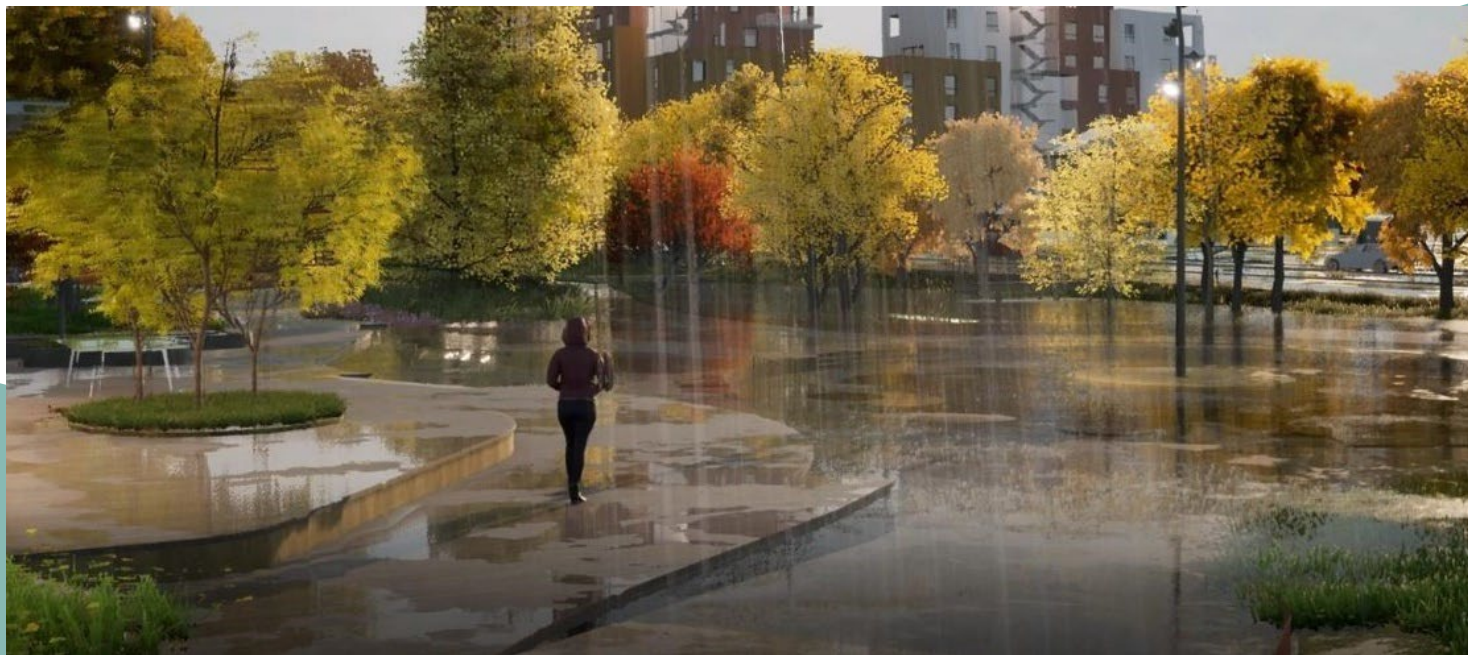

Snurr film!

Overvannshåndtering og blågrønne løsninger i Lørenskog kommune

Lørenskog
kommune

Kilde: Museene i
Akershus

**Gamle Lørenskog
sentrum**

Før

Nå

Grønn

Mangfoldig

Trygg

Vi har fire prioriterte satsingsområder

- [Tilhørighet og fellesskap](#)
- [Bokvalitet og inkluderende bomil](#)
- [Bred ungdomssatsing](#)
- [Trygg og miljøvennlig transport](#)

Fotograf: Åsmund Holien Mo

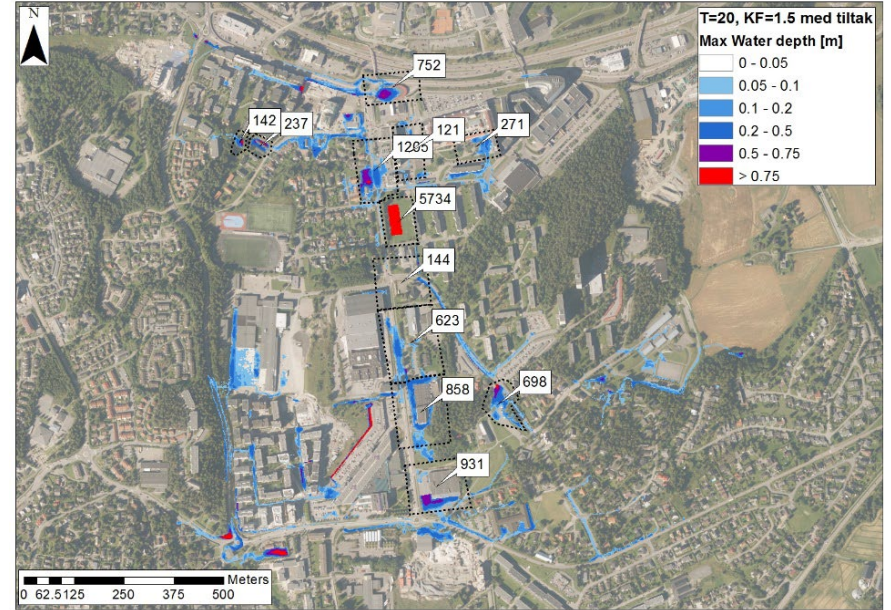
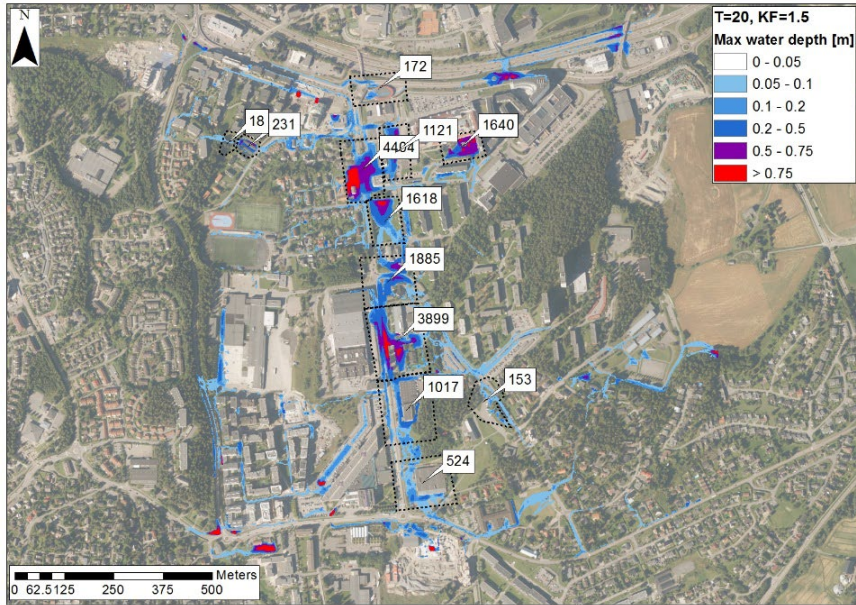
STRATEGI FOR OVERVANN OG VASSDRAG 2017 - 2026

Vedtatt: 21.06.2017

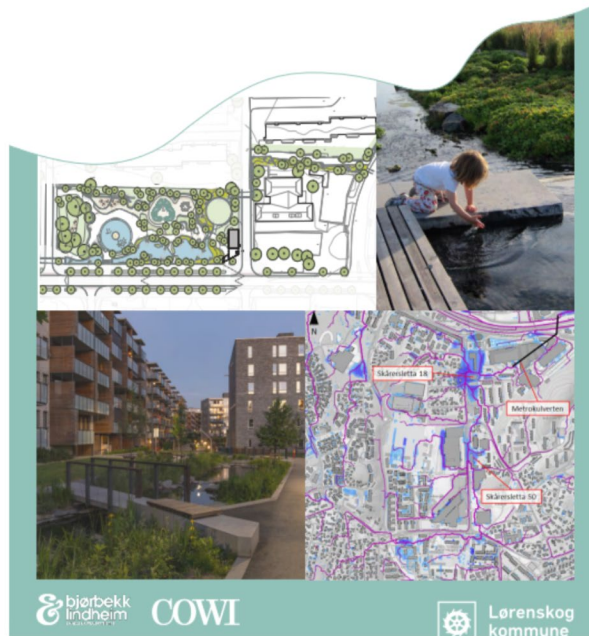

Lørenskog Sentrumsområde

Masterplan overvann og blågrønn struktur

April 2021

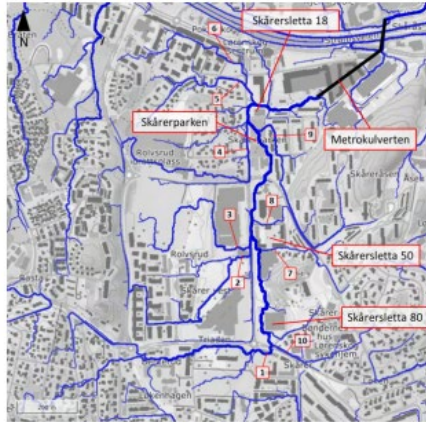
bjørbekk
lindheim

COWI

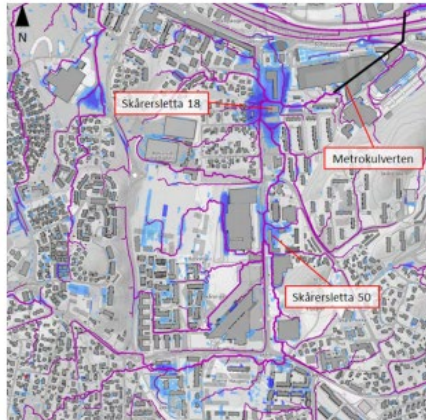
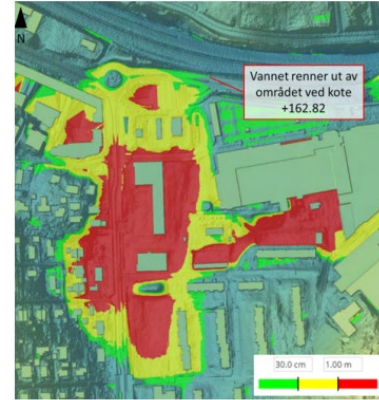
Lørenskog
kommune

Forsenkning ved Metrokulvert

Sannsynlighet for oversvømmelse fra overflateavrenning er vurdert som lav for et 20 års regn, men mellom middels og høy for et 200 års regn. Det maksimale vannnivået i forsinkingen før vannet kan renne videre (+162.82 m) er høyere enn 1 meter flere steder (Figur 6).

Figur 6 – Forsenkning ved Metro.

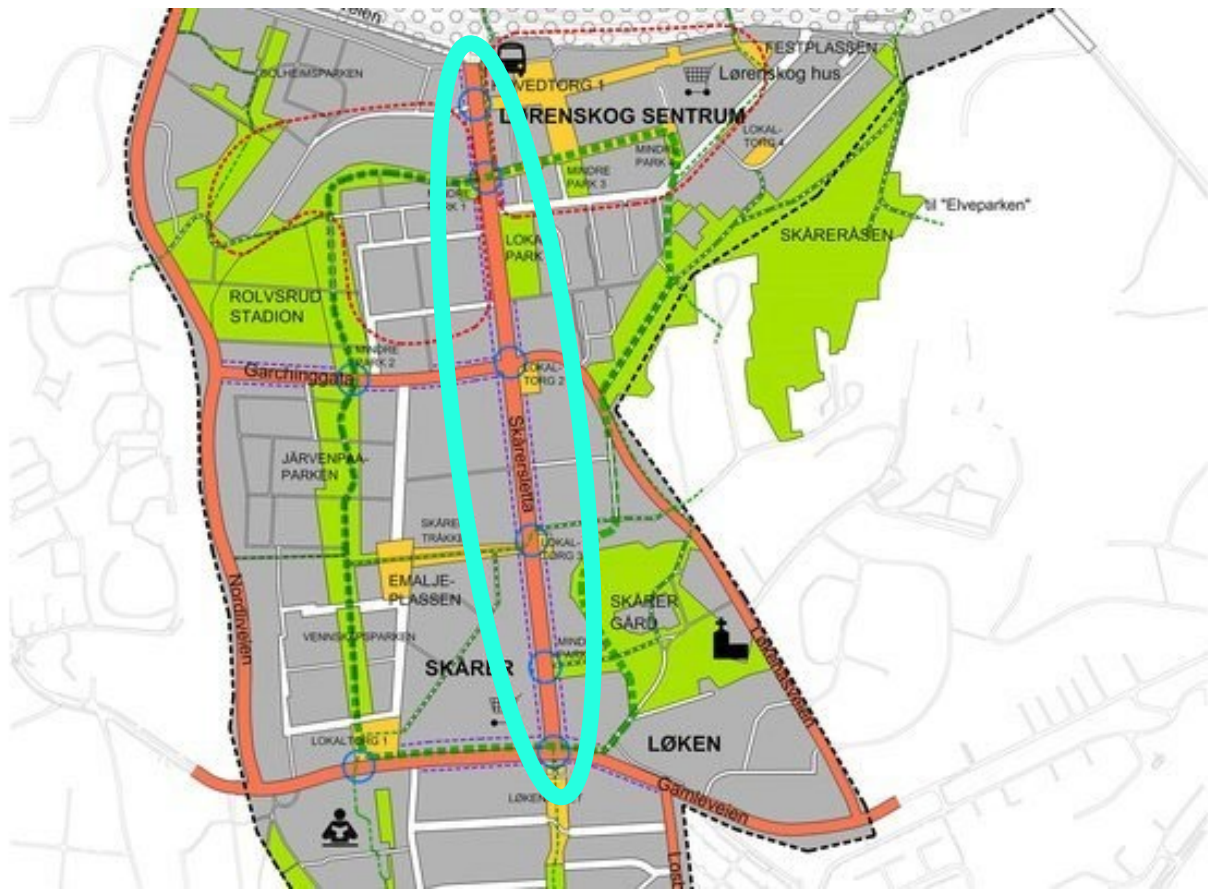

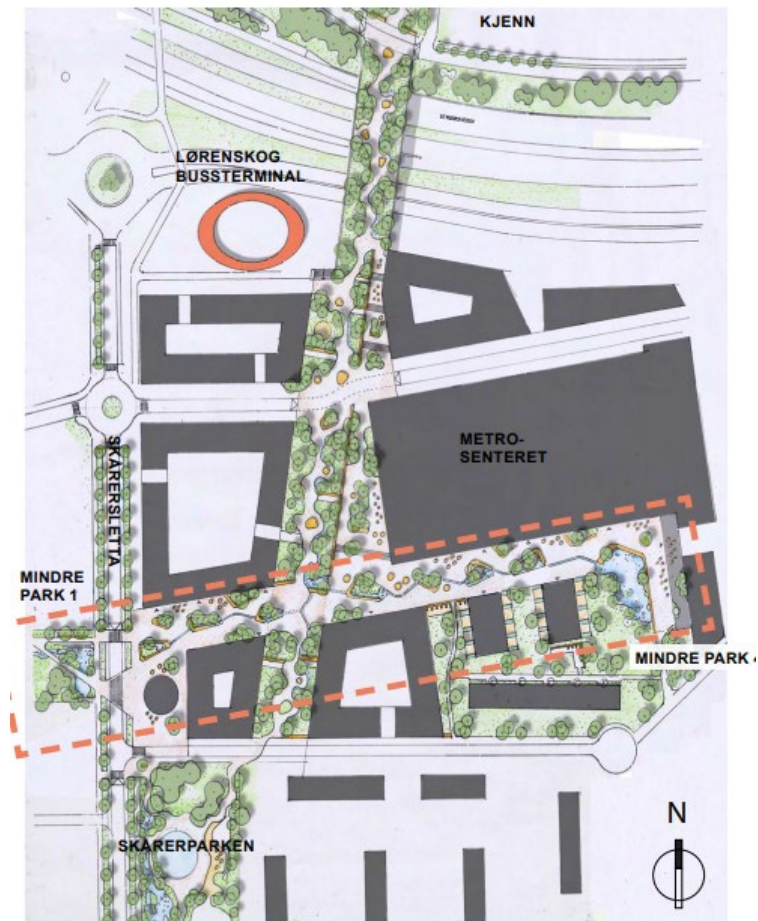
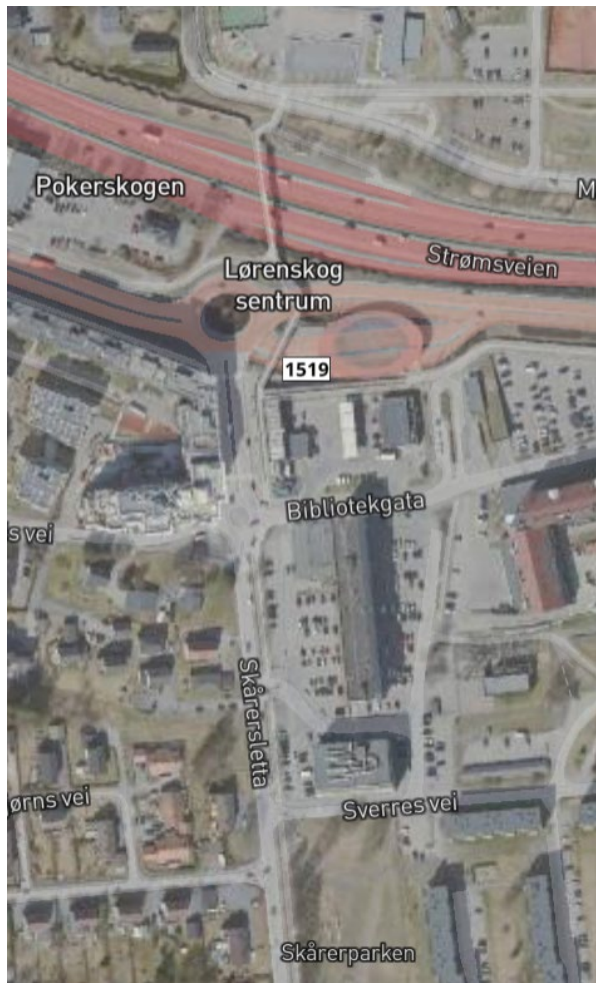

MINDRE PARK 1 OG TURVEI MOT ROLVSRUD

Jobber vi smart?

Lone Skjønhaug

los@lorenskog.kommune.no

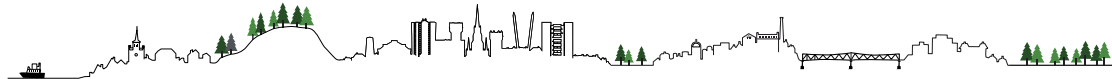
Telefon: 977 555 99

Verdien av tverrfaglig samarbeid om overvann og flom

Johanne Stake, Drammen kommune

DRAMMEN
KOMMUNE

Drammen skal styrke evnen til å
tåle klimaendringer

Vann og avløp har fått en koordinerende rolle for overvann og flomberedskap i Drammen kommune

Hvordan skal VA ivareta dette ansvaret??

Hvem har ansvar for overvannet??

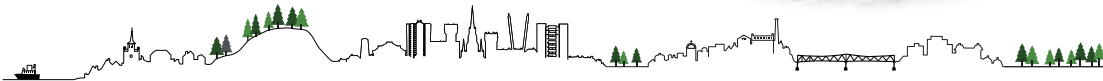

Hvem er med i overvannssamarbeidet?

Målene med overvannssamarbeidet

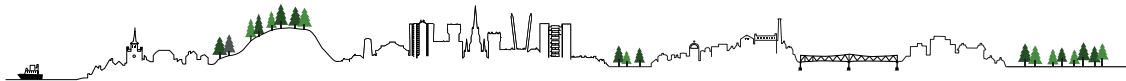
- Større fokus og økt kunnskap om overvann og flom i virksomheter
- Samarbeid på tvers av virksomheter og avdelinger er vesentlig for å få til en helhetlig og velfungerende overvannshåndtering
- Interne kontaktpersoner ved henvendelser angående overvann/flom i virksomhetene
  - Mindre avstand mellom virksomheter

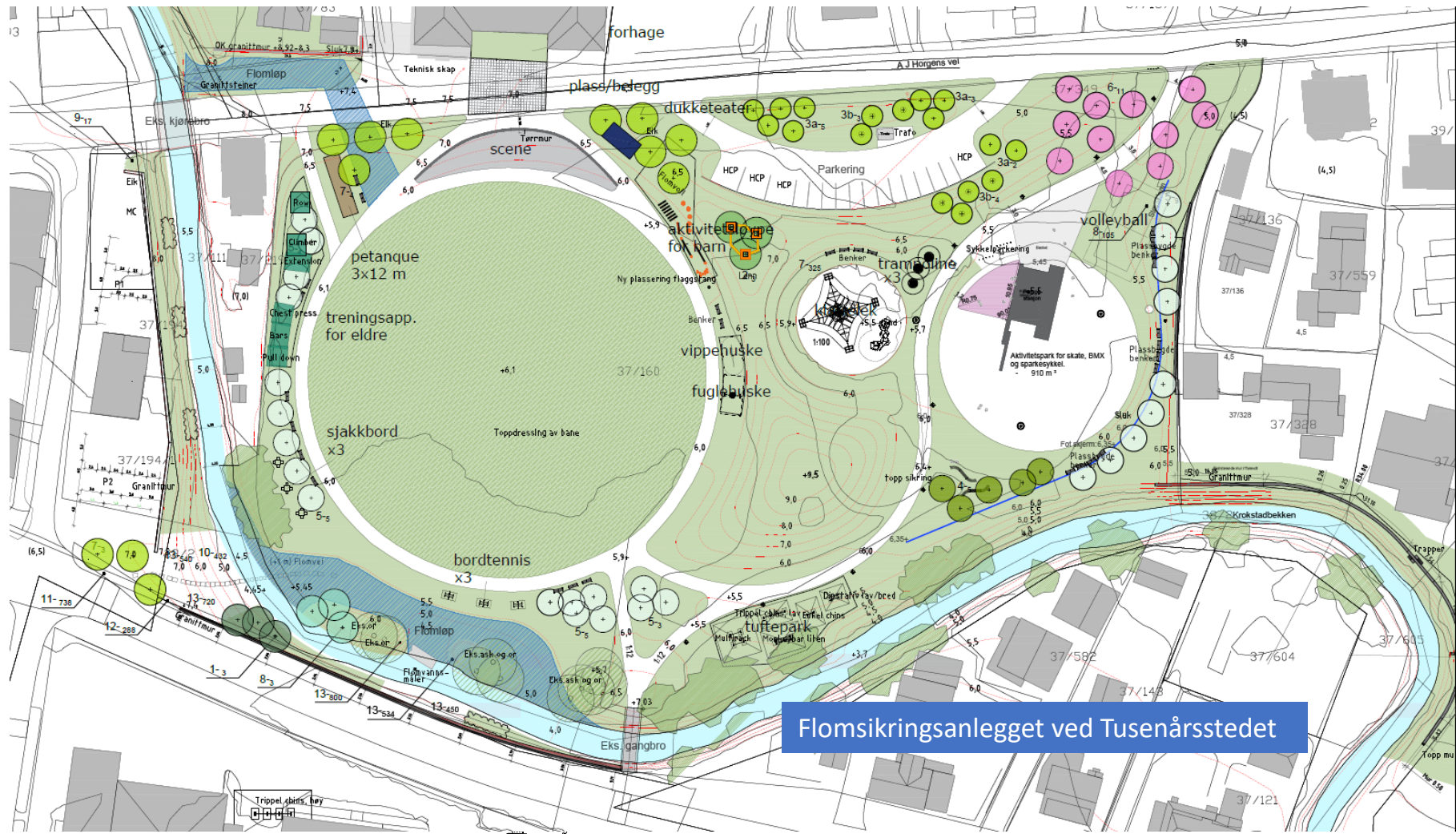

Hva ønsker vi å oppnå?

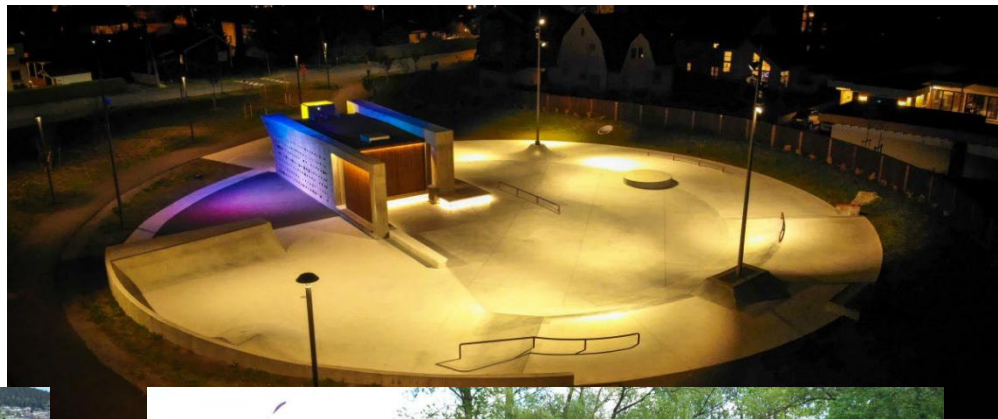
- Utarbeide en temaplan for overvann og flom for Drammen kommune
- Arbeidsgrupper som jobber med ulike tema
- Avklare og foreslå eierskap og ansvar knyttet til flom og overvann
- Etablere rutiner for ivaretagelse av overvann i plan og byggesaker
- Gruppa skal bidra med innspill til planer, prosjekter, nye veiledere og normer
- Være kontaktpunkt internt i kommunen gjeldende faglige spørsmål om flomberedskap og overvann

Flomsikringsanlegget ved Tusenårsstedet

Tusenårsstedet – et nytt samlingspunkt

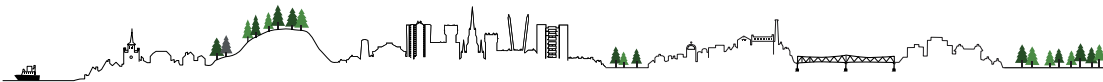

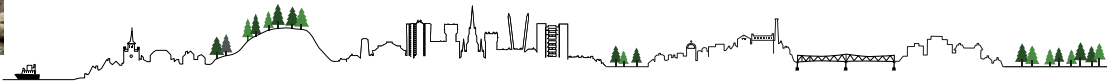
Wildenveys plass

- Ferdig 2021

Gjenåpning av Vrangbekk

- Pågår

Takk for meg!

www.drammen.kommune.no
Facebook: Drammen kommune
Instagram: @drammen_kommune

Overvannshåndtering og blågrønne løsninger i kommuner

Neste #naturbasertsone

26. januar 2023

«Naturbaserte løsninger i et kaldt klima»

Kim Paus (NMBU)

Mer info: niva.no/nbs

Kontakt: nbs@niva.no

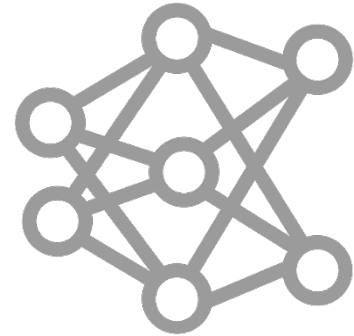
Foto: L. Barkved

NB! Men vi er ikke helt ferdige for i dag...

Arbeidstittel!

Nettverk/tverrfaglig forum for blågrønn infrastruktur

En viktig målsetting for SPARE-prosjektet er å utvikle og bidra til praksisrelevant og erfaringsbasert kunnskap. I den forbindelse etablerer vi **våren 2023 et nettverk/tverrfaglig forum for blågrønn infrastruktur.**

Nettverket er åpent for alle interesserte, men retter seg særlig mot dere som jobber med blågrønn infrastruktur i byer og tettsteder.

**Hva skal til for at det blir nyttig og relevant?
Vi vil gjerne diskutere dette med dere!**

<https://www.spare-project.com/>

Space for resilience (SPARE) - how do we plan for stormwater, biodiversity and recreation to increase urban resilience?

Bakgrunn

- For lite plass satt av til robuste strukturer for overvann, biodiversitet og rekreasjon
- Sosio-politiske barrierer og manglende samarbeid på tvers

Mål

Fremskaffe kunnskap, utvikle løsninger og teste nye styringsmetoder som sikrer en sterk inkludering av overvann, biodiversitet og rekreasjonsformål i urban byplanlegging for å lage mer klimarobuste byer.

Brukere

Byplanleggere, statsforvaltning, VA- etater, kommuner, osv.

Prosjekt eier: NIVA

Prosjektleder: Isabel Seifert-Dähnn, Isabel.Seifert@niva.no

Periode: 2021 - 2025

Prosjekttype: Samarbeidsprosjekt for å møte utfordringer i samfunn og næringsliv

Finansiering fra NFR: 26,7 mill. NOK

Samarbeidspartnere: NINA, NMBU, Universitetet i København, Pådriv, Oslo kommune (PBE, BYM), Asker kommune, Bærum kommune, Lørenskog kommune, Volue Technology AS,

Bli med på studietur?

SPARE-prosjektet skal på studietur i 2023 og vi ønsker å åpne for at andre interesserte kan delta.

Hver dråpe teller - Blågrønn infrastruktur i byer.
Eksempler på tiltak basert på studietur til
Amsterdam og Rotterdam.

Her fra studietur i New Water Ways prosjektet

Finnes flere nettverk/forum for klima, klimatilpasning og miljø

 Rogaland fylkeskommune

Våre tjenester   Politikk   Om oss

[Forsiden](#) / [Våre tjenester](#) / [Natur, klima og miljø](#) / [Klima og miljø](#) / [Klimatilpasning](#) / [Nettverk for klimatilpasning](#)

Nettverk for klimatilpasning

Nettverk for klimatilpasning i Rogaland

<https://www.rogfk.no/vare-tjenester/natur-klima-og-miljo/klima-og-miljo/klimatilpasning/nettverk-for-klimatilpasning/>

 Statsforvalteren i Trøndelag

Statsforvalteren i ▼   Kontakt oss   Presserom   Om oss ▼

[Trøndelag](#) > [Miljø og klima](#) > [Klima](#) > [Nettverk klimatilpasning Trøndelag](#)

Nettverk klimatilpasning Trøndelag

<https://www.statsforvalteren.no/trondelag/miljo-og-klima/klima/nettverk-klimatilpasning-trondelag/>

[Hjem](#) | [Forskning og kunnskapsutvikling](#) | [Kvalitetsutvikling](#) | [KS tilbyr nytt nettverk om klimatilpasning i 2022-2023](#)

KS tilbyr nytt nettverk om klimatilpasning i 2022-2023

Jobber kommunen med å styrke arbeidet med klimatilpasning? Oppdatert kunnskap, erfaringsdeling og læring er viktig for å lykkes. KS inviterer nå interesserte kommuner til nytt Kommunenetverk om klimatilpasning. Påmelding innen 01.12.21.

KS inviterer nå interesserte kommuner til Kommunenetverk om klimatilpasning. Påmeldingsfrist er 21. november 2021.

<https://www.ks.no/fagomrader/forskning-og-utvikling-fou/kvalitetsutvikling/ks-tilbyr-nytt-nettverk-om-klimatilpasning-i-2022--2023/>

Skift Næringslivets klimaledere

Nå inviterer vi næringsliv og offentlige virksomheter til å bli med på et nasjonalt samarbeid for mer natur og biologisk mangfold.

<https://www.skiftnorge.no/>

Noen mulige aktiviteter i nettverket/forumet

- Fagdag (f.eks. hvert ½ år eller kvartal), hvor agenda settes av deltakerne
- Tematiske arbeidsgrupper
- Befaringer/«besøk hos»
- Studietur
- .....

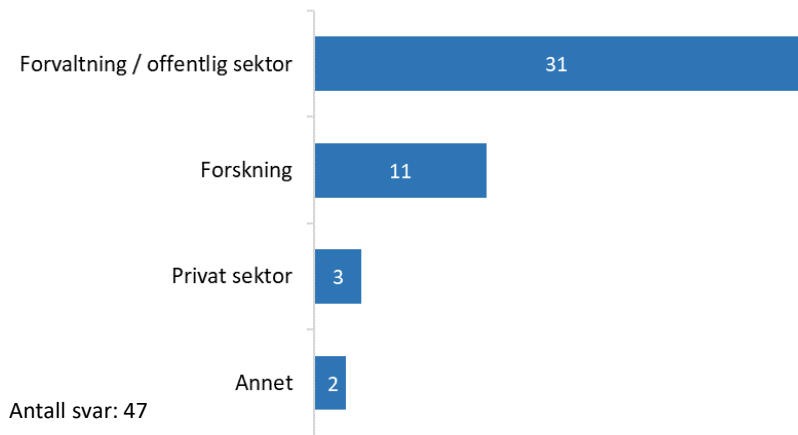
Vi ønsker å diskutere:

For et nettverk/tverrfaglig forum for blågrønn infrastruktur:

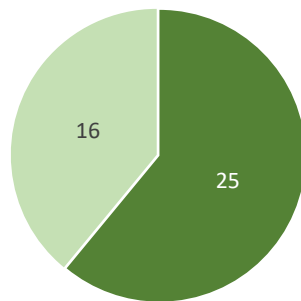
- Hva skal til for at det blir nyttig og verdifullt?
- Hva er relevante tema å ta opp?
- Hvem bør være med av aktører?
- Har du forslag til konkrete aktiviteter?
- Plattform for kontakt og kommunikasjon?

Fra diskusjonen under møtet 8.12.22

Hvem er her i dag: Hvilken sektor kommer du fra?

Er du med i noe nettverk/forum knyttet til klima og/eller miljø allerede?

Antall svar: 41

■ Ja ■ Nei

I hvilken kontekst og hvordan jobber du med blågrønn infrastruktur

Fra diskusjonen under møtet 8.12.22

Hva skal til for at nettverket/forumet blir nyttig og verdifullt?

Antall svar: 37

Hvilke relevante tema bør tas opp i nettverket?

Antall svar: 41

Fra diskusjonen under møtet 8.12.22

Har du forslag til konkrete aktiviteter?

Antall svar: 32

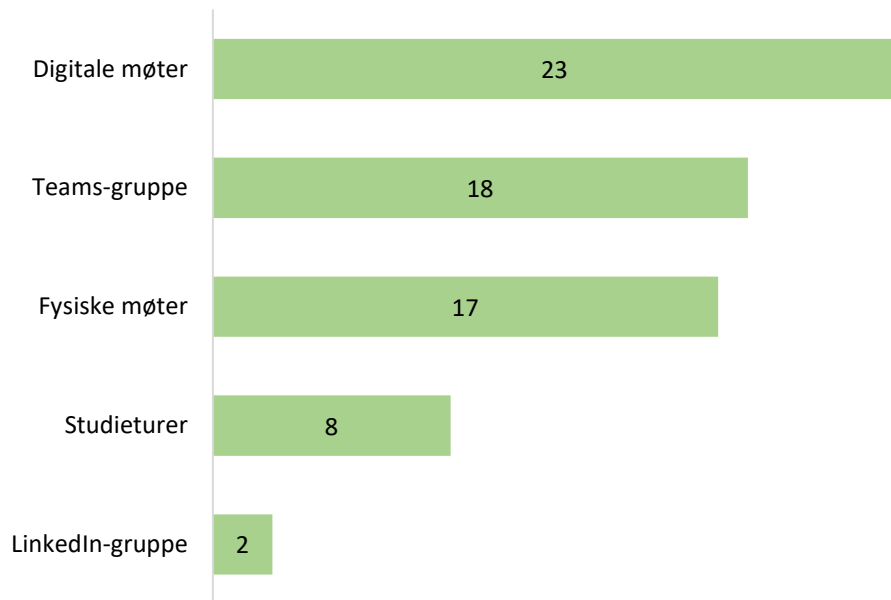
Hvilke aktører bør være med?

Antall svar: 52

Fra diskusjonen under møtet 8.12.22

Utover at nettverket/forumet vil få et «hjem» (nettside) hvor informasjon m.m. samles:
Hvilke(n) kommunikasjonsplattform(er) foretrekker du (marker de aktuelle)?

Hva skjer videre

Nettverket/forumet for blågrønn infrastruktur lanseres våren 2023

Registrer deg for å motta mer informasjon:

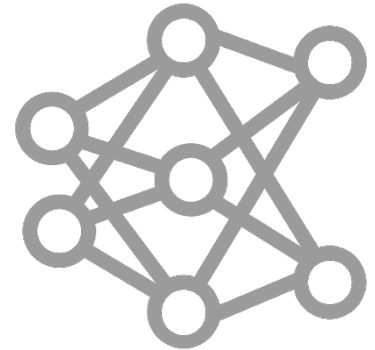
<https://www.spare-project.com/post/nettverk-tverrfaglig-forum-for-blågrønn-infrastruktur>

Legg gjerne til ønsker og innspill!

Kontakt oss gjerne:

Line Barkved - lba@niva.no

Isabel Seifert Dähnn - ise@niva.no

Takk for i dag!

Velkommen til neste
#naturbasertzone

26. januar 2023

«Naturbaserte løsninger
i et kaldt klima»

Kim Paus (NMBU)

Mer info: niva.no/nbs

Kontakt: nbs@niva.no

Foto: L. Barkved